

Βρυξέλλες, 5.2.2020
COM(2020) 57 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Ενίσχυση της διαδικασίας προσχώρησης – Μια αξιόπιστη προοπτική της ΕΕ για τα
Δυτικά Βαλκάνια**

Ενίσχυση της διαδικασίας προσχώρησης – Μια αξιόπιστη προοπτική της ΕΕ για τα Δυτικά Βαλκάνια

I) Εισαγωγή

Από τις συνόδους κορυφής της Φέιρα το 2000 και της Θεσσαλονίκης το 2003, η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της εκφράζουν συστηματικά την **αμέριστη υποστήριξή τους στην ευρωπαϊκή προοπτική των Δυτικών Βαλκανίων**. Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων του Ιουνίου 2019, το Συμβούλιο επιβεβαίωσε επίσης *«τη δέσμευσή του όσον αφορά τη διεύρυνση, η οποία εξακολουθεί να αποτελεί κεντρική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα και με την ανανέωση της συναίνεσης για τη διεύρυνση που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 14 και 15 Δεκεμβρίου 2006 και με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου που ακολούθησαν.»* Στο Συμβούλιο του Νοεμβρίου 2019, υπήρξε κοινή αντίληψη ότι είναι σκόπιμο να εξεταστεί η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας ενταξιακών διαπραγματεύσεων.

Αυτή η **σταθερή, βάσει των επιδόσεων, προοπτική πλήρους προσχώρησης των Δυτικών Βαλκανίων στην ΕΕ** είναι προς το πολιτικό και οικονομικό συμφέρον της ίδιας της Ένωσης, αλλά και προς το συμφέρον της σε θέματα ασφάλειας. Σε καιρούς εντεινόμενων παγκόσμιων προκλήσεων και διαιρέσεων, η προοπτική αυτή παραμένει περισσότερο από ποτέ **μια γεωστρατηγική επένδυση** σε μια σταθερή, ισχυρή και ενωμένη Ευρώπη. Μια αξιόπιστη προοπτική προσχώρησης αποτελεί το βασικό κίνητρο και κινητήριο δύναμη μετασχηματισμού στην περιοχή και, ως εκ τούτου, ενισχύει τη συλλογική ασφάλεια και ευημερία μας. Αποτελεί βασικό εργαλείο για την προώθηση της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων, τα οποία αποτελούν επίσης τους κύριους μοχλούς της οικονομικής ολοκλήρωσης και την απαραίτητη βάση για την προώθηση της περιφερειακής συμφιλίωσης και σταθερότητας. Η διατήρηση και η ενίσχυση της πολιτικής αυτής είναι, επομένως, **απαραίτητα στοιχεία για την αξιοπιστία της ΕΕ, για την επιτυχία της ΕΕ και για την επιρροή της ΕΕ στην περιοχή και πέραν αυτής** – ιδίως μάλιστα σε καιρούς αυξημένου γεωπολιτικού ανταγωνισμού.

Ωστόσο, είναι επίσης σαφές ότι **πρέπει να βελτιωθεί περαιτέρω η αποτελεσματικότητα της συνολικής διαδικασίας προσχώρησης και της εφαρμογής της**. Η στρατηγική κατεύθυνση της πολιτικής παραμένει πιο επίκαιρη από ποτέ, όμως πρέπει να αποκτήσει μεγαλύτερη απήχηση επί τόπου.

Παρά τις διαδοχικές μεταρρυθμίσεις, όπως η νέα προσέγγιση για το κράτος δικαίου, η εστίαση στις θεμελιώδεις αρχές και οι βελτιώσεις που επήλθαν στο πλαίσιο της στρατηγικής που εκπόνησε η Επιτροπή το 2018 για τα Δυτικά Βαλκάνια¹, η διαδικασία πρέπει να είναι καλύτερα εξοπλισμένη για την αντιμετώπιση των **διαρθρωτικών αδυναμιών** στις χώρες της περιοχής, ιδίως στον τομέα των θεμελιωδών αξιών.

Είναι ζήτημα μείζονος σημασίας **να καλλιεργηθεί περισσότερη εμπιστοσύνη μεταξύ όλων των ενδιαφερόμενων μερών και η διαδικασία προσχώρησης να ενισχυθεί και να καταστεί αποτελεσματικότερη**. Πρέπει να καταστεί **περισσότερο προβλέψιμη, πιο αξιόπιστη** – με βάση αντικειμενικά κριτήρια και αυστηρά θετικά και αρνητικά προαπαιτούμενα, και με αναστρεψιμότητα – **πιο δυναμική και να υπόκειται σε ισχυρότερη πολιτική καθοδήγηση**.

Η παρούσα ανακοίνωση εκθέτει τις συγκεκριμένες προτάσεις της Επιτροπής για την ενίσχυση της διαδικασίας προσχώρησης στο σύνολό της. Γενικός στόχος τους είναι η ενίσχυση της αξιοπιστίας και της εμπιστοσύνης και στις δύο πλευρές και η επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων στην πράξη. Οι προτεινόμενες αλλαγές μπορούν να ενσωματωθούν στα υφιστάμενα πλαίσια διαπραγμάτευσης, εξασφαλίζοντας ίσους όρους ανταγωνισμού στην περιοχή. Αυτό σημαίνει ότι τα πλαίσια

¹ Μια αξιόπιστη προοπτική διεύρυνσης για τα Δυτικά Βαλκάνια και αυξημένη δέσμευση της ΕΕ απέναντί τους, COM(2018) 65 final.

διαπραγμάτευσης για τη Σερβία και το Μαυροβούνιο δεν θα τροποποιηθούν αλλά οι προτεινόμενες αλλαγές θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν εντός των υφιστάμενων πλαισίων με τη συμφωνία των δύο αυτών χωρών.

Βασικός στόχος της συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τα Δυτικά Βαλκάνια είναι η προετοιμασία τους για την εκπλήρωση όλων των απαιτήσεων που απορρέουν από την ιδιότητα του μέλους. Οι απαιτήσεις αυτές περιλαμβάνουν τη στήριξη των **θεμελιωδών δημοκρατικών αρχών, του κράτους δικαίου και των οικονομικών μεταρρυθμίσεων**, καθώς και την ευθυγράμμιση με τις βασικές ευρωπαϊκές αξίες. Αυτό με τη σειρά του θα ενισχύσει τη σταθερή και ταχεία **οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική σύγκλιση**.

Επιπλέον, για να είναι πιο αποτελεσματική η διαδικασία προσχώρησης, η **στρατηγική επικοινωνία** θα είναι καθοριστικής σημασίας. Είναι ζωτικής σημασίας να αυξηθεί στην περιοχή η ευαισθητοποίηση σχετικά με τις ευκαιρίες που δημιουργούνται από τη στενότερη ενσωμάτωση και τις μεταρρυθμίσεις, και να αντιμετωπιστεί η κακόβουλη επιρροή τρίτων χωρών. Αυτό απαιτεί επίσης πιο αξιόπιστες προσπάθειες από τις ίδιες τις χώρες. Η πολιτική δέσμευση που αναλαμβάνουν δημοσίως οι αρχές τους για τον στρατηγικό στόχο της προσχώρησης στην ΕΕ θα αξιολογείται σαφέστερα στις ετήσιες εκθέσεις.

Συνεπώς, αυτή η πολιτική προσέγγιση θα αποτελέσει τον ακρογωνιαίο λίθο **ενός μακρόπνοου θεματολογίου**. Το θεματολόγιο αυτό θα στηρίζει τη μετατροπή των Δυτικών Βαλκανίων σε λειτουργούσες οικονομίες της αγοράς ικανές να ενταχθούν πλήρως στην ενιαία αγορά της ΕΕ, να δημιουργήσουν θέσεις εργασίας και επιχειρηματικές ευκαιρίες, να βελτιώσουν το επιχειρηματικό και επενδυτικό κλίμα, να προαγάγουν το κράτος δικαίου και να θέσουν τέλος στη διαρροή εγκεφάλων από την περιοχή. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές είναι ουσιαστικής σημασίας για την ενίσχυση των οικονομιών των Βαλκανίων και την ενσωμάτωσή τους στις αγορές της ΕΕ επιταχύνοντας την απαραίτητη σύγκλιση με την ΕΕ. Η Επιτροπή θα εξετάσει ειδικότερα τρόπους για να προωθηθούν οι επενδύσεις, η κοινωνικοοικονομική ένταξη και το κράτος δικαίου, να ενισχυθεί η πρόσβαση στην ενιαία αγορά της ΕΕ, να αυξηθεί η συνδεσιμότητα και να αξιοποιηθούν οι ευκαιρίες που προσφέρει η πράσινη οικονομία. Η Επιτροπή θα υποβάλει σχετική ανακοίνωση πριν από τη σύνοδο κορυφής του Μαΐου 2020 στο Ζάγκρεμπ.

II) Αναζωογόνηση της διαδικασίας προσχώρησης

α) Μεγαλύτερη αξιοπιστία

Για να αποκατασταθεί και στις δύο πλευρές η αξιοπιστία της διαδικασίας προσχώρησης και για να αξιοποιηθεί πλήρως το δυναμικό της, πρέπει να στηρίζεται σε **σταθερή και αμοιβαία εμπιστοσύνη, καθώς και σε σαφείς δεσμεύσεις από αμφότερες τις πλευρές**.

Αυτό σημαίνει ότι οι ηγέτες των Δυτικών Βαλκανίων πρέπει να επιτύχουν πιο αξιόπιστα αποτελέσματα υλοποιώντας τη δέσμευσή τους να εφαρμόσουν τις απαιτούμενες θεμελιώδεις μεταρρυθμίσεις, είτε όσον αφορά το κράτος δικαίου, την καταπολέμηση της διαφθοράς, την οικονομία, είτε τη διασφάλιση της ορθής λειτουργίας των δημοκρατικών θεσμών και της δημόσιας διοίκησης, καθώς και την ευθυγράμμιση της εξωτερικής πολιτικής. Τα κράτη μέλη και οι πολίτες της ΕΕ έχουν εύλογες ανησυχίες και πρέπει να λάβουν διαβεβαιώσεις για την αταλάντευτη πολιτική βούληση των χωρών της περιοχής, όπως αυτή αποδεικνύεται με διαρθρωτικές, απτές μεταρρυθμίσεις. Οι ηγέτες των Δυτικών Βαλκανίων πρέπει επίσης να καταβάλουν περαιτέρω προσπάθειες προς ενίσχυση της περιφερειακής συνεργασίας και των σχέσεων καλής γειτονίας ώστε να προσφέρουν σταθερότητα και ευημερία στους πολίτες τους, πείθοντας παράλληλα την ΕΕ ότι η περιοχή αντιμετωπίζει τα προβλήματα που κληροδότησε το παρελθόν της.

Τούτο προϋποθέτει επίσης ότι η **Ευρωπαϊκή Ένωση θα υλοποιήσει τη σταθερή δέσμευσή της για μια αξιοκρατική διαδικασία**. Όταν οι χώρες εταίροι πληρούν τα αντικειμενικά κριτήρια και τους τεθέντες αντικειμενικούς όρους, τα κράτη μέλη συμφωνούν να προχωρήσουν στο επόμενο στάδιο της διαδικασίας. Όλα τα μέρη πρέπει να αποφεύγουν την κατάχρηση εκκρεμών ζητημάτων στο πλαίσιο

της διαδικασίας προσχώρησης στην ΕΕ. Στο ίδιο πνεύμα, τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα πρέπει να εκφράζονται με μία φωνή στην περιοχή, να στέλνουν σαφή μηνύματα υποστήριξης και ενθάρρυνσης και να μιλούν με παρρησία και ειλικρίνεια όσον αφορά τις ελλείψεις.

Η αξιοπιστία θα πρέπει να ενισχυθεί δίνοντας **ακόμη μεγαλύτερη έμφαση στις θεμελιώδεις μεταρρυθμίσεις** που είναι απαραίτητες για την επιτυχία στην πορεία προς την ΕΕ. Οι εν λόγω θεμελιώδεις μεταρρυθμίσεις θα καταλάβουν ακόμη πιο κεντρική θέση στις ενταξιακές διαπραγματεύσεις. Οι **διαπραγματεύσεις σχετικά με τις θεμελιώδεις αρχές θα είναι οι πρώτες που θα ανοίξουν και οι τελευταίες που θα κλείσουν**, ενώ από την πρόοδο σε αυτούς τους τομείς θα εξαρτηθεί ο εν γένει ρυθμός των διαπραγματεύσεων. Οι διαπραγματεύσεις για τις θεμελιώδεις αρχές θα καθοδηγούνται από τα ακόλουθα στοιχεία:

- Ένας **χάρτης πορείας για τα κεφάλαια που αφορούν το κράτος δικαίου** τα οποία ισοδυναμούν με τα προηγούμενα σχέδια δράσης θα αποτελέσει το κριτήριο αξιολόγησης για το άνοιγμα των κεφαλαίων. Θα εξακολουθήσουν να καθορίζονται ενδιάμεσα κριτήρια αξιολόγησης. Κανένα άλλο κεφάλαιο δεν θα κλείσει προσωρινά προτού εκπληρωθούν τα κριτήρια αυτά.
- Ένας **χάρτης πορείας για τη λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών** και τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης.
- **Ισχυρότερη σύνδεση με τη διαδικασία του προγράμματος οικονομικής μεταρρύθμισης** ώστε να βοηθηθούν οι χώρες να εκπληρώσουν τα οικονομικά κριτήρια.

Η Επιτροπή θα ενισχύσει επίσης περαιτέρω τα μέτρα για το κράτος δικαίου και την οικοδόμηση θεσμών. Τα αποτελέσματα των μεταρρυθμίσεων αυτών θα αποτελέσουν προϋπόθεση για βαθύτερη τομεακή ολοκλήρωση και πρόοδο συνολικά. Επιπλέον, οι εργασίες για την καταπολέμηση της διαφθοράς θα ενσωματωθούν στο σύνολο των κεφαλαίων, με ιδιαίτερη έμφαση στα σχετικά κεφάλαια. Η στήριξη της περιφερειακής συνεργασίας θα συνεχιστεί με αμείωτη ένταση. Πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για την επίλυση διμερών διαφορών, με ιδιαίτερη έμφαση στον διάλογο υπό την αιγίδα της ΕΕ μεταξύ Βελιγραδίου και Πρίστινας, ο οποίος θα πρέπει να καταλήξει σε μια συνολική, νομικά δεσμευτική συμφωνία εξομάλυνσης.

β) Ισχυρότερη πολιτική καθοδήγηση

Η προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι διαδικασία που απαιτεί και στηρίζει θεμελιώδεις μεταρρυθμίσεις και πολιτική και οικονομική αλλαγή στις χώρες που επιθυμούν να προσχωρήσουν, καθώς και την ικανότητα των χωρών αυτών να αναλαμβάνουν κοινές ευθύνες όταν καταστούν κράτη μέλη της ΕΕ. Δεν επιτυγχάνεται με αυτόματο πιλότο, αλλά πρέπει να αποτελεί απότοκο μιας **ενεργής κοινωνικής επιλογής** από την πλευρά τους για την επίτευξη και τον σεβασμό των υψηλότερων ευρωπαϊκών προτύπων και αξιών. Ομοίως, η δέσμευση των κρατών μελών να μοιραστούν ένα κοινό μέλλον με τα Δυτικά Βαλκάνια ως πλήρη μέλη της Ένωσης αποτελεί σημαντικό πολιτικό –και όχι απλώς τεχνικό– εγχείρημα.

Αυτό σημαίνει ότι και οι δύο πλευρές θα πρέπει να **αναλάβουν περισσότερο ηγετικό ρόλο** και να ανταποκριθούν στις αντίστοιχες δημόσιες δεσμεύσεις τους, αντιμετωπίζοντας παράλληλα με πιο άμεσο τρόπο τα προβληματικά σημεία. Δεδομένου του διακυβεύματος, είναι καιρός **να δοθεί άμεση προτεραιότητα στον πολιτικό χαρακτήρα της διαδικασίας** και να εξασφαλιστεί ισχυρότερη καθοδήγηση και υψηλού επιπέδου δέσμευση από τα κράτη μέλη.

Αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει τη δημιουργία νέων ευκαιριών για **υψηλού επιπέδου πολιτικό διάλογο και διάλογο για τη χάραξη των πολιτικών** με τις χώρες της περιοχής, **μέσω τακτικών συνόδων κορυφής ΕΕ-Δυτικών Βαλκανίων και με εντατικοποίηση των υπουργικών επαφών**, ιδίως σε τομείς στους οποίους η εναρμόνιση προχωρεί ικανοποιητικά και πληρούνται τα βασικά κριτήρια. Αυτή η αυξημένη συμμετοχή θα μπορούσε να οδηγήσει στη συμμετοχή των εν λόγω χωρών ως **παρατηρητριών** σε σημαντικές συνεδριάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για θέματα που είναι μεγάλης σημασίας για αυτές.

Θα είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί ότι **όλοι οι φορείς στο πλαίσιο της Συμφωνίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης (ΣΣΣ) εστιάζουν πολύ περισσότερο στα βασικά πολιτικά ζητήματα και τις μεταρρυθμίσεις** και καθιστούν δυνατό έναν πραγματικό πολιτικό διάλογο. Οι διακυβερνητικές διασκέψεις (ΔΚΔ) θα πρέπει να επιτρέψουν την παροχή ισχυρότερης πολιτικής καθοδήγησης στη διαδικασία των ενταξιακών διαπραγματεύσεων.

Τα κράτη μέλη θα κληθούν να συμβάλλουν πιο συστηματικά στη διαδικασία προσχώρησης, μεταξύ άλλων μέσω της επιτόπιας παρακολούθησης από εμπειρογνώμονές τους, μέσω άμεσων συνεισφορών στις ετήσιες εκθέσεις και μέσω της εμπειρογνομωσίας τους στους σχετικούς τομείς. Τα κράτη μέλη θα έχουν επίσης την ευκαιρία να επανεξετάζουν και να παρακολουθούν πιο τακτικά τη συνολική πρόοδο.

Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να προβαίνει σε απολογισμό της συνολικής προόδου των διαπραγματεύσεων. **Στην ετήσια δέση μέτρων της για τη διεύρυνση, θα προτείνει τη μελλοντική πορεία** για το επόμενο έτος με λεπτομερέστερα στοιχεία για τις μεταρρυθμίσεις, προς έγκριση από τα κράτη μέλη, **συμπεριλαμβανομένων προτάσεων για διορθωτικά μέτρα.**

Ειδικές για κάθε χώρα ΔΚΔ θα πρέπει να λαμβάνουν χώρα μετά τη δημοσίευση της ετήσιας δέσης εκθέσεων της Επιτροπής για κάθε χώρα· οι διασκέψεις αυτές θα πρέπει να **αποτελούν φόρουμ για τον πολιτικό διάλογο** σχετικά με τις μεταρρυθμίσεις, να προβαίνουν σε απολογισμό της συνολικής διαδικασίας προσχώρησης και να καθορίζουν τον προγραμματισμό για το επόμενο έτος, συμπεριλαμβανομένου του ανοίγματος και του κλεισίματος κεφαλαίων/ομάδων κεφαλαίων και ενδεχόμενων διορθωτικών μέτρων. Όλα τα μέρη θα πρέπει να εξασφαλίζουν την εκπροσώπηση στη ΔΚΔ **στο κατάλληλο επίπεδο ώστε να καταστεί δυνατός ένας γόνιμος πολιτικός διάλογος.**

Τα Συμβούλια Σταθεροποίησης και Σύνδεσης θα παρέχουν επίσης μια σημαντική και συμπληρωματική ευκαιρία για πολιτικό διάλογο σχετικά με τις μεταρρυθμίσεις. Επιπλέον, από κοινού με τις επιτροπές και τις υποεπιτροπές σταθεροποίησης και σύνδεσης, μπορούν να καθιστούν δυνατή **την αυστηρότερη παρακολούθηση της προόδου και την εξέταση πτυχών της επιτάχυνσης της ενσωμάτωσης** στις αντίστοιχες ομάδες κεφαλαίων (βλ. κατωτέρω).

Μια πολιτική ανασκόπηση σε περισσότερο βάθος θα πρέπει να πραγματοποιείται σε σημαντικές στιγμές της διαδικασίας προσχώρησης κάθε εταίρου, για παράδειγμα όταν πληρούνται ενδιάμεσα κριτήρια αξιολόγησης για θεμελιώδεις μεταρρυθμίσεις, κάθε φορά που το Συμβούλιο αποφασίζει εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις για το άνοιγμα μιας ομάδας κεφαλαίων, και μόλις οι συνολικές διαπραγματεύσεις είναι έτοιμες, από τεχνική άποψη, να κλείσουν.

γ) Μια δυναμικότερη διαδικασία

Προκειμένου να αποκτήσει περισσότερο δυναμισμό η διαδικασία των διαπραγματεύσεων και να ενισχυθεί η γόνιμη αλληλεπίδραση των προσπαθειών πέραν των επιμέρους κεφαλαίων, **τα κεφάλαια των διαπραγματεύσεων θα οργανωθούν σε θεματικές ομάδες.** Οι εν λόγω ομάδες κεφαλαίων παρακολουθούν ευρύτερα θέματα όπως η χρηστή διακυβέρνηση, η εσωτερική αγορά, η οικονομική ανταγωνιστικότητα και η συνδεσιμότητα.

Με την ομαδοποίηση κεφαλαίων θα μπορέσει **να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση σε βασικούς τομείς στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου** και να δημιουργηθεί ένα βελτιωμένο πλαίσιο για πολιτική συμμετοχή υψηλότερου επιπέδου. Θα επιτρέψει **να προσδιοριστούν οι πλέον σημαντικές και επείγουσες μεταρρυθμίσεις ανά τομέα.** Με τον τρόπο αυτό οι συνολικές διαδικασίες μεταρρύθμισης θα αποκτήσουν μεγαλύτερη απήχηση επί τόπου, με την παροχή καλύτερων κινήτρων για τομεακές μεταρρυθμίσεις προς όφελος των πολιτών και των επιχειρήσεων.

Οι διαπραγματεύσεις θα αρχίζουν για κάθε ομάδα κεφαλαίων ως σύνολο – μετά την εκπλήρωση των κριτηρίων αξιολόγησης για το άνοιγμά τους – και όχι βάσει μεμονωμένων κεφαλαίων. Καθώς η αναλυτική εξέταση του κεκτημένου θα γίνεται ανά ομάδα κεφαλαίων, θα συμφωνηθούν μεταξύ της ΕΕ και της υποψήφιας χώρας προτεραιότητες για την επιτάχυνση της ενσωμάτωσης και των βασικών μεταρρυθμίσεων. Όταν οι προτεραιότητες αυτές έχουν ληφθεί επαρκώς υπόψη, το σύνολο κεφαλαίων (που καλύπτει όλα τα συναφή κεφάλαια) ανοίγει χωρίς περαιτέρω όρους και καθορίζονται κριτήρια

αξιολόγησης για το κλείσιμο κάθε κεφαλαίου. Σε περίπτωση που έχουν ήδη τεθεί σε εφαρμογή σημαντικές μεταρρυθμίσεις πριν από το άνοιγμα, το χρονικό διάστημα μεταξύ του ανοίγματος ενός συνόλου κεφαλαίων και του κλεισίματος επιμέρους κεφαλαίων θα πρέπει να είναι περιορισμένο, κατά προτίμηση εντός ενός έτους, περίοδος που θα εξαρτάται πλήρως από την πρόοδο των μεταρρυθμίσεων, με έμφαση στα εναπομένοντα μέτρα που απαιτούνται για την εξασφάλιση πλήρους ευθυγράμμισης.

Οι ομάδες κεφαλαίων θα αντιστοιχιστούν με τις υποεπιτροπές ΣΣΣ, ώστε να είναι δυνατή η παρακολούθηση της προόδου που επιτελείται στην αντίστοιχη ομάδα κεφαλαίων και να λαμβάνονται συγκεκριμένα μέτρα για την επιτάχυνση της ευθυγράμμισης στο πλαίσιο των δομών της ΣΣΣ. Με τον τρόπο αυτό θα καταστεί δυνατή η διεξαγωγή στοχευμένων διαλόγων και ο εντοπισμός ευκαιριών για επιτάχυνση της ευθυγράμμισης και της ενσωμάτωσης σε όλους τους τομείς πολιτικής της ΕΕ, με σαφή οφέλη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις υποψήφιες χώρες.

Για να αποκτήσουν περισσότερο δυναμισμό οι **διαπραγματεύσεις με τη Σερβία και το Μαυροβούνιο**, οι εργασίες για τα κεφάλαια μπορούν επίσης να οργανωθούν γύρω από ομάδες κεφαλαίων, με παράλληλη τήρηση των υφιστάμενων διαπραγματευτικών πλαισίων και με τη σύμφωνη γνώμη των χωρών αυτών. Με τον τρόπο αυτό θα δοθεί επίσης μεγαλύτερη πολιτική έμφαση σε βασικούς τομείς και θα δημιουργηθεί πολιτική υποστήριξη στις εν λόγω χώρες γύρω από βασικά θέματα προς ευθυγράμμιση. Θα προσφερθεί η δυνατότητα συμμετοχής στις εργασίες εντοπισμού τομέων ενδιαφέροντος για εσπευσμένη τομεακή ευθυγράμμιση και ενσωμάτωση, με κοινούς χάρτες πορείας που θα συμφωνηθούν και θα αποτελέσουν αντικείμενο παρακολούθησης στις δομές της ΣΣΣ.

δ) Προβλεψιμότητα, θετικά και αρνητικά προαπαιτούμενα

Τόσο τα κράτη μέλη όσο και οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων έχουν απευθύνει έντονες εκκλήσεις για μια πιο προβλέψιμη διαδικασία η οποία εξασφαλίζει **μεγαλύτερη σαφήνεια σχετικά με το τι αναμένει η Ένωση** από τις χώρες της διεύρυνσης σε διάφορα στάδια της διαδικασίας και με τις **θετικές και αρνητικές συνέπειες** της προόδου ή της απουσίας προόδου.

Η Επιτροπή θα χρησιμοποιήσει τη **δέσμη μέτρων για τη διεύρυνση για να ελέγξει τη συμμόρφωση** των υποψηφίων με το κερτημένο και **θα παράσχει σαφέστερη καθοδήγηση** σχετικά με συγκεκριμένες προτεραιότητες των μεταρρυθμίσεων και τα κριτήρια ευθυγράμμισης, καθώς και σχετικά με τις προσδοκίες για τα επόμενα στάδια της διαδικασίας. Μια ισχυρότερη πολιτική καθοδήγηση και ο αναπροσανατολισμός των ΔΚΔ θα αυξήσουν την προβλεψιμότητα, με σαφέστερο σχεδιασμό για το επόμενο έτος. Οι πολιτικοί παράγοντες στις χώρες της περιοχής θα έχουν, επομένως, σαφέστερες ενδείξεις για το τι πρέπει να γίνει ώστε να υπάρξει πρόοδος. Αυτό θα περιλαμβάνει ενδείξεις σχετικά με τις ομάδες κεφαλαίων / τα κεφάλαια που θα μπορούσαν ενδεχομένως να ανοίξουν ή να κλείσουν και, ανάλογα με την περίπτωση, σχετικά με τις συγκεκριμένες προϋποθέσεις που θα πρέπει να πληρούνται ώστε να συμβεί αυτό.

Το βασικό στοιχείο της αξιοκρατικής διαδικασίας προσχώρησης είναι οι προϋποθέσεις που θα τεθούν. Ωστόσο, για να επιτευχθεί αυτό, οι **προϋποθέσεις πρέπει να είναι σαφείς** εξαρχής. Είναι σημαντικό οι μεν υποψήφιες χώρες να γνωρίζουν τα κριτήρια αξιολόγησης βάσει των οποίων θα μετρούνται οι επιδόσεις τους, τα δε κράτη μέλη να έχουν σαφή συναντίληψη σχετικά με το τι ακριβώς απαιτείται από τους υποψηφίους. **Η Επιτροπή θα προσδιορίζει καλύτερα τις προϋποθέσεις που τίθενται** προκειμένου να σημειώσουν πρόοδο οι υποψήφιες χώρες, ιδίως μέσω των ετήσιων εκθέσεων της. Οι προϋποθέσεις αυτές πρέπει να είναι αντικειμενικές, ακριβείς, λεπτομερείς, αυστηρές και επαληθεύσιμες. Η Επιτροπή θα χρησιμοποιεί επίσης δείκτες τρίτων μερών, κατά περίπτωση, για να παρέχει στα κράτη μέλη την ευρύτερη δυνατή βάση για τις αποφάσεις τους.

Παρέχοντας **σαφή και απτά κίνητρα που ενδιαφέρουν άμεσα τους πολίτες, η ΕΕ μπορεί να ενθαρρύνει την πραγματική πολιτική βούληση** και να ανταμείβει τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τις απαιτητικές μεταρρυθμίσεις και τη διαδικασία πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής αλλαγής. **Εάν μια υποψήφια χώρα προχωρήσει επαρκώς στις μεταρρυθμιστικές προτεραιότητες που συμφωνήθηκαν κατά τις διαπραγματεύσεις, αυτό θα πρέπει να οδηγήσει σε:**

- Στενότερη ενσωμάτωση της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, προσπάθεια επιτάχυνσης της ενσωμάτωσής της και σταδιακής ένταξής της σε επιμέρους πολιτικές, την αγορά της ΕΕ και σε προγράμματα της ΕΕ, εξασφαλίζοντας συγχρόνως ίσους όρους ανταγωνισμού.
- Αύξηση της χρηματοδότησης και των επενδύσεων – μεταξύ άλλων από ένα βασικό στοιχείο στις επιδόσεις και προσανατολισμένο στις μεταρρυθμίσεις μέσω για την προενταξιακή στήριξη και με στενότερη συνεργασία με διεθνείς χρηματοδοτικούς οργανισμούς για τη μόχλευση στήριξης.

Τα μέτρα αυτά αναμένεται να συμβάλουν, μέσω της χρήσης των ταμείων της ΕΕ, στη δημιουργία μιας ισχυρής ευρωπαϊκής προτίμησης που θα είναι συμβατή με τους κανόνες του ΠΟΕ, δημιουργώντας παράλληλα μια ισχυρή τοπική οικονομία.

Ενώ η πρόοδος των μεταρρυθμίσεων πρέπει να ενθαρρύνεται και να ανταμείβεται περισσότερο, υπάρχει εξίσου ανάγκη για **πιο αποφασιστικά μέτρα που θα επιβάλλουν αναλογικές κυρώσεις σε περίπτωση σοβαρής ή παρατεταμένης στασιμότητας ή ακόμη και οπισθοδρόμησης** στην υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων και την εκπλήρωση των απαιτήσεων της διαδικασίας προσχώρησης.

Οι αποφάσεις αυτές για διακοπή ή ακόμη και αντιστροφή της διαδικασίας θα πρέπει να λαμβάνονται με γνώμονα την **ετήσια αξιολόγηση της Επιτροπής** στο πλαίσιο της δέσμης της για τη διεύρυνση σχετικά με τον συνολικό απολογισμό των ενταξιακών διαπραγματεύσεων και τον βαθμό στον οποίο εφαρμόζονται οι θεμελιώδεις μεταρρυθμίσεις, ιδίως όσον αφορά το κράτος δικαίου· τα κράτη μέλη θα εξακολουθήσουν να είναι σε θέση να συμβάλλουν σε αυτή τη διαδικασία, επισημαίνοντας στην Επιτροπή οποιαδήποτε στασιμότητα ή σοβαρή οπισθοδρόμηση στη μεταρρυθμιστική διαδικασία.

Σε σοβαρές περιπτώσεις, η Επιτροπή μπορεί ανά πάσα στιγμή να υποβάλλει προτάσεις, είτε με δική της πρωτοβουλία είτε κατόπιν δεόντως αιτιολογημένης αίτησης κράτους μέλους, προκειμένου να εξασφαλίζεται ταχεία απόκριση στην κατάσταση, εφόσον κρίνεται σκόπιμο, μέσω απλουστευμένων διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένης ψηφοφορίας με αντίστροφη ειδική πλειοψηφία.

Η ΕΕ θα μπορούσε να αντιμετωπίζει τα προβλήματα που προκύπτουν με διάφορους τρόπους:

- Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να αποφασίσουν ότι οι διαπραγματεύσεις μπορούν να διακοπουν σε ορισμένους τομείς ή, στις σοβαρότερες περιπτώσεις, να ανασταλούν στο σύνολό τους. Κεφάλαια που έχουν ήδη κλείσει θα μπορούσαν να ανοίξουν εκ νέου ή να επαναπροσδιοριστούν εάν υπάρχουν ζητήματα που πρέπει να επαναξιολογηθούν.
- Το πεδίο εφαρμογής και η ένταση της χρηματοδότησης της ΕΕ θα μπορούσαν να προσαρμοστούν προς τα κάτω, με εξαίρεση τη στήριξη της κοινωνίας των πολιτών.
- Τα οφέλη από τη στενότερη ενσωμάτωση, π.χ. η πρόσβαση σε προγράμματα της ΕΕ ή μονομερείς παραχωρήσεις για πρόσβαση στην αγορά, θα μπορούσαν να διακοπουν ή να αποσυρθούν.

Η προβλεψιμότητα και οι προϋποθέσεις θα ενισχυθούν επίσης μέσω **αύξησης της διαφάνειας**. Για να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα των μεταρρυθμίσεων και να διευκολυνθεί η παρακολούθηση της εφαρμογής τους, όλες οι βασικές μεταρρυθμίσεις στις χώρες θα πρέπει να πραγματοποιούνται με πλήρη διαφάνεια και χωρίς αποκλεισμούς, με τη συμμετοχή των βασικών ενδιαφερόμενων φορέων. Από την πλευρά της, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να καταβάλει προσπάθειες για να καταστήσει τη διαδικασία περισσότερο διαφανή, με ευρύτερη δημοσίευση των βασικών εγγράφων.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει επίσης τις δραστηριότητες επικοινωνίας και πληροφόρησης, μεταξύ άλλων και στα κράτη μέλη της ΕΕ, στα οποία εναπόκειται πρωτίστως να ενημερώνουν τους πολίτες τους και να τους παρέχουν στοιχεία σχετικά με τις στρατηγικές ευκαιρίες και τις προκλήσεις της διαδικασίας.

Στο παράρτημα επισυνάπτεται πίνακας που παρουσιάζει τις προτεινόμενες ομάδες κεφαλαίων. Το κεφάλαιο 34 «*Θεσμικά Όργανα*» και το κεφάλαιο 35 «*Άλλα θέματα*» θα εξεταστούν χωριστά.

Τεχνικό παράρτημα: ομάδες διαπραγματευτικών κεφαλαίων

1. Θεμελιώδεις αρχές	23 - Δικαστικό σύστημα και θεμελιώδη δικαιώματα 24 - Δικαιοσύνη, ελευθερία και ασφάλεια Οικονομικά κριτήρια Λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών Μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης 5 - Δημόσιες συμβάσεις 18 - Στατιστικά στοιχεία 32 - Δημοσιονομικός έλεγχος
2. Εσωτερική αγορά	1 - Ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων 2 - Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων 3 - Δικαίωμα εγκατάστασης και ελεύθερη παροχή υπηρεσιών 4 - Ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων 6 - Εταιρικό δίκαιο 7 - Δίκαιο περί διανοητικής ιδιοκτησίας 8 - Πολιτική ανταγωνισμού 9 - Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες 28 - Προστασία των καταναλωτών και της υγείας
3. Ανταγωνιστικότητα και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη	10 - Κοινωνία της πληροφορίας και μέσα ενημέρωσης 16 - Φορολογία 17 - Οικονομική και νομισματική πολιτική 19 - Κοινωνική πολιτική και απασχόληση 20- Επιχειρήσεις και βιομηχανική πολιτική 25 - Επιστήμη και έρευνα 26 - Εκπαίδευση και πολιτισμός 29 - Τελωνειακή ένωση
4. Πράσινο θεματολόγιο και βιώσιμη συνδεσιμότητα	14 - Πολιτική μεταφορών 15 - Ενέργεια 21 - Διευρωπαϊκά δίκτυα 27 - Περιβάλλον και κλιματική αλλαγή
5. Πόροι, γεωργία και συνοχή	11 - Γεωργία και αγροτική ανάπτυξη 12 - Ασφάλεια τροφίμων, κτηνιατρική και φυτοϋγειονομική πολιτική 13 - Αλιεία 22 - Περιφερειακή πολιτική και συντονισμός διαρθρωτικών μέσων 33 - Διατάξεις οικονομικού και δημοσιονομικού χαρακτήρα
6. Εξωτερικές σχέσεις	30 - Εξωτερικές σχέσεις 31 - Εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας και άμυνας